

LECTURES

NADAL. (Missa de la nit)

1ª LECTURA. (Isaïes 9,1-6)

El poble que avançava a les fosques
ha vist una gran llum;
una llum resplendeix
per als qui viuen al país tenebrós.
Els heu omplert de goig,
d'una alegria immensa;
s'alegren davant vostre com la gent a la sega,
com fan festa els vencedors quan reparteixen el botí.

Heu trossejat el jou que li pesava,
la barra que duia a l'espatlla
i l'agulló del qui l'arriava;
tot ho heu trossejat com al dia de Madian.

Les botes dels soldats que marquen el pas
i els mantells rebolcats en la sang
seran cremats i el foc els devorará.

Ens ha nascut un noi,
ens ha estat donat un fill
que porta a l'espatlla la insígnia de príncep.
Déu li ha posat aquest nom:
Conseller-prodigios, Déu-heroi,
Pare-per-sempre, Príncep-de-pau.

Serà immens el principat,
la pau no tindrà fi en el tron de David
i en el seu regne,
fonamentat i sostingut,
des d'ara i per sempre,
sobre el dret i la justícia.
Això és el que farà el zel del Senyor de l'univers.

2ª LECTURA (Títus 2,11-14)

Estimats:
s'ha revelat l'amor de Déu,
que vol salvar tots els homes,
i ens ensenya que abandonem la impietat
i els desigs mundans,
per viure en aquest món una vida de sobrietat,
de justícia i de pietat,
mentre esperem
que es compleixi feliçment la nostra esperança;
que es manifesti la glòria de Jesucrist,
Déu gran i salvador nostre.
Ell s'entregà a si mateix per nosaltres,
per rescatar-nos de l'esclavatge de les culpes,
deixar-nos nets
i fer de nosaltres un poble ben seu,
apassionat per fer el bé.

EVANGELI. (Lluc 2,1-14).

Per aquells dies,
sortí un edicte de Cèsar August
ordenant que es fes el cens de tot el món romà.
Era el primer cens de l'imperi,
abans del que es va fer
quan Quirini era governador de Síria.
Tothom anava a inscriure's
a la població d'on cadascú descendia.

També Josep,
que era de la casa i la família de David,
va pujar des de Natzaret de Galilea a Judea,
al poble de David, anomenat Bet-Lèhem,
per inscriure's amb Maria, la seva esposa,
que esperava un fill.

Mentre eren allà
es van complir els dies
i va néixer el seu fill, el primogènit.
Ella l'embolcallà i el posà en una menjadora,
perquè no havien trobat lloc a l'hostal.

A la mateixa contrada, vivint al ras,
hi havia uns pastors que vetllaven,
guardant de nit el seu ramat.
Els aparegué un àngel del Senyor;
la glòria del Senyor els envoltà de llum,
i es van esglaiar.
Però l'àngel els va dir:
«No tingueu por:
us anuncio una nova
que portarà a tot el poble una gran alegria:
Avui, a la ciutat de David,
us ha nascut un salvador,
que és el Messies, el Senyor.
Les seves senyes són aquestes:
trobareu un nen en bolquers,
posat en una menjadora».

I una multitud dels exèrcits celestials
s'uní llavors mateix a l'àngel,
lloant Déu i cantant:
«Glòria a Déu a dalt del cel,
i a la terra
pau als homes que estima el Senyor».

PROJECTE D'HOMILIA

Per a la festa de Nadal, la litúrgia preveu tres misses amb les corresponents Lectures. El llenguatge d'avui trè sobre la Festa en si mateixa i sobre l'evangeli de la missa de la nit.

25 de desembre?

El dia que va néixer Jesús no consta.

Els evangelis no ho diuen ni ho volen dir. La raó és senzilla: no són "biografies" d'un personatge que es deia JESÚS sinó "bona notícia" per a tots els humans. Quan ens parlen de "Jesús", en realitat ens estan parlant de "*l'ésser humà plenament realitzat*" d'acord amb el projecte inicial de Déu. Allò que diuen "de Jesús" s'ha d'entendre també de tu i de mi, i de tots els homes que han nascut, neixen i naixeran.

Per què, doncs, celebrem el Naixement de Jesús el 25 de desembre?

Es tracta de la *cristianització* d'una festa que ja se celebrava en la Roma pagana en honor del Sol al solstici d'hivern, quan el dia comença a allargar-se. D'aquesta festa se'n deia "*Nadal del Sol invicte*". Quan l'Imperi Romà es va "*cristianitzar*", es van anar suprimint les celebracions paganes, i, quan això no era possible perquè estaven molt arrelades, es "*cristianitzaven*". Així, a Occident, per comptes de celebrar el "Nadal del Sol" es va començar a celebrar el "Nadal de Jesús", ja que, per a un cristià, el veritable "Sol" (font de Llum i de Vida) és Crist.

Al segle IV, quan es va *cristianitzar* la festa romana, el solstici d'hivern s'esqueia el dia 25 de desembre. Després de la *Reforma del Calendari* del segle XVI, el solstici d'hivern va quedar al dia 21 de desembre, més o menys segons els anys. Amb tot, la festa de Nadal ja no va canviar.

Sembla que, si els Evangelis no diuen el dia que va néixer Jesús, tampoc no haurien de dir el lloc: Betlem de Judea. No obstant, la raó de dir el lloc no és pas per donar-nos una dada biogràfica sobre Jesús sinó pel simbolisme de "*néixer a Betlem*". Els evangelis utilitzen el "significat dels llocs" com a LENGUATGE per comunicar-nos la "bona notícia de Jesús".

En aquest punt són possibles dues hipòtesis:

- que Jesús realment hagués nascut a Betlem, i els evangelistes aprofitessin aquest fet per posar de relleu un significat més profund de "*néixer a Betlem*"; o bé
- que es "posés" el naixement de Jesús "a Betlem" com a llenguatge per dir-nos quelcom d'important sobre el significat del seu naixement. De fet, fora dels *Relats d'Infantesa*, no es diu mai que Jesús fos *betlemita* sinó *galileu*, o també *natzaré* (Si bé "*natzaré*" podria ser també per raó del seu significat simbòlic).

Quin MISSATGE volen comunicar els evangelis (Mateu i Lluc) quan diuen que Jesús "*va néixer a Betlem*"?

Era difícil entendre Jesús com a "Messies" si no era d'alguna manera "descendent de David". I la ciutat de David és Betlem. (Joan 7,42).

Potser també es vol aprofitar el significat de "*Betlem*", que vol dir "*Casa del pa*". Realment seria un bon lloc per posar el naixement d'algú que va fer de la seva vida un aliment (*pa*) per als altres (Lluc 22,19). De fet, l'àngel dona als Pastors dos senyals per identificar el Salvador que us ha nascut: trobareu el nen "*embolicat*", i "*posat en una menjadora*".

Incomprensiblement, aquests dos senyals sovint han estat molt mal interpretats. Sorpren que una manera incorrecta i injusta d'interpretar les paraules de Lluc hagin estat tan fàcilment cregudes per tanta gent. No es diu enlloc que Jesús "no fos acceptat per la gent de Betlem (persones molt acollidores, abans i ara). Les paraules que expressen l'acció de Maria: "*l'embolcallà i el posà en una menjadora, perquè no havien trobat lloc a l'hostal*", no indiquen que no volguessin acollir-los sinó que tenen un significat molt més profund.

En aquesta ocasió, l'evangeli ens presenta Maria com una mare que sap bé el que es fa. Ella sap, accepta, s'associa i col·labora en allò que serà realment el fill que ha tingut. Ella sap que el seu fill es farà "*pa*", i l'*embolica* i el posa en una menjadora per quan arribi el moment (Llegiu Lluc 22, 14-20). Evidentment, per a qui és "*pa*", el lloc per néixer no és pas "*a l'hostal*", entès com el lloc on la gent hi va per ser servit, sinó a la menjadora (o taula). Per això seria més justa una traducció més o menys així: "el va posar en una menjadora, perquè l'hostal no era un lloc per a ell".

També té un significat profund l'expressió sobre Maria: "es van complir els (seus) dies i va néixer el seu fill primogènit"

"Complir-se els dies" és una manera d'expressar que ha arribat la "plenitud del temps" a la Humanitat; la qual, com una dona en cinta, ha infantat el seu primogènit ("*adult*"). I la Humanitat

continua infantant fills: tots aquells que fan de les seves vides "*aliment*" per als altres (Gàlates 4,4).

Realment "*és Nadal*" cada dia i cada moment en què algú, en algun lloc del món, sigui de la religió que sigui, o sense religió, decideix posar-se en una menjadora per ser aliment. Això no té res a veure amb el canibalisme. És simplement una qüestió de generositat. És decidir de viure estimant. I, realment, si mirem el món, ens adonarem que són infinites les persones que viuen així. "*Es gràcies a elles que el món funciona*", com diu un amic meu.

Per això el "Nadal" no s'ha d'entendre com una dada biogràfica d'una persona singular sinó com l'expressió de la dimensió més profunda de la vida humana.

El relat del naixement de Jesús ens diu també una altra cosa molt esperançadora. Tots haurem comprovat en algun moment que el "Poder" és l'*antihome*. Doncs bé: Déu fa que l'acció *antihumana* dels Poderosos acabi estant al servei del NAIXEMENT DE L'HOMME.

"L'edict" del Poder-antihome (Cèsar August) tindrà com a resultat que "a la ciutat de David neixi el PRIMOGÈNIT" de la Humanitat adulta i lliure. La traducció del missal: "*ordenant que es fes el cens de tot el món romà*", és una interpretació que no correspon al text original. El text original parla d'un cens a tot el món, ja que no es tracta d'una "dada cronològica" sinó d'una característica del "Poder" de tots els temps i de tots els llocs, personalitzat aquí en "Cèsar August" i els seus agents (Quirini). El "cens" no era una qüestió d'estadística sinó l'expressió del domini i del control del dominador sobre els seus súbdits.

MISSATGE.

El missatge és el que proclamen solemnement els Àngels: *Glòria a Déu a dalt del cel, i a la terra pau als homes que estimà el Senyor*.

És un motiu d'alegria: "*No tingueu por: us anuncio una nova que portarà a tot el poble una gran alegria: Avui, a la ciutat de David, us ha nascut un salvador, que és el Messies, el Senyor*".

Dit amb paraules d'avui: un altre món, de justícia i fraternitat, és possible, i ens molts cors ja hi ha "nascut".

RESPOSTA.

Evidentment, la 1ª resposta a una "bona notícia" és l'alegria, i una alegria que s'encomana. És el que fan els Pastors. Se'n van de pressa cap a Betlem per "*veure*" això que ha passat i que el Senyor ens ha fet saber (Lluc 2,15). No hi van per comprovar si és veritat sinó per gaudir-ne.

Sorpren que cada any hi hagi més persones que diuen que les Festes de Nadal els entristeixen. Segurament això és degut a que viuen en una profunda soledat. La soledat pot tenir moltes causes; però, precisament el MISSATGE DE NADAL ens dona "la clau" per capgirar la SOLEDAT en COMUNIÓ. "*No era el seu lloc a l'hostal*". "Anar a l'hostal" és esperar que estiguin per a tu i et serveixin. Maria no porta Jesús a l'hostal sinó que el posa en una menjadora per fer-se COMUNIÓ. La COMUNIÓ és el contrari de la SOLEDAT, i apareix quan decidim "*fer-nos aliment*"; i no com un "remei" contra la soledat sinó com una manera d'entendre i viure la vida. I de la COMUNIÓ en surt com un fruit espontani la FELICITAT; aquella felicitat que no és conseqüència de satisfer una "necessitat" sinó que ens arriba com a fruit d'haver entrat en sintonia amb la Vida de Déu

PREGUNTES PER AL DIÀLEG.

1. En paral·lelisme amb l'EDICTE del Cèsar sobre tot el món, l'àngel anuncia una BONA NOVA per a tot el poble. Però entre nosaltres el Nadal s'ha convertit sobretot en una festa familiar. Això, ajuda o dificulta a entendre el Nadal?
2. Els "experts" ens diuen que, per superar la crisi actual, és bo que, els qui puguin, consumeixin més. En aquest sentit, molts confien en les Festes de Nadal, perquè són un temps de fort consum. Com ho veieu, vosaltres?

Paraules i Parauletes

NADAL (missa del Gall) 2014.

"Menjadora".

Introducció.

No sóc lingüista; però sóc suficientment vell com per haver descobert la gran importància de les *Paraules*. No solament ens comuniquem amb *paraules* sinó que també pensem amb *paraules*. Quan els nens pregunten *què és això*, esperen escoltar aquella paraula que indica la cosa. Quan un malalt va al metge, vol sentir aquella paraula (que potser ni tan sols entén) que li defineixi el seu mal. Si el seu mal té nom (*paraula*), vol dir que, d'alguna manera, està controlat.

Entenem el món que ens envolta amb *paraules*. Com diu la mestra Sùllivan a la seva alumna Hellen, invident i sorda: "Amb una sola paraula puc posar-te el món a les mans" (Film: *El Miracle d'Annie Sullivan*).

Durant molt de temps els jerarques de totes classes han procurat tenir el control de les paraules. Qui domina les paraules domina les ments; i qui domina les ments domina el món.

L'ús *dominador* de les paraules s'ha donat en tots els camps, però ha estat especialment greu i pervers en l'àmbit de les religions; i en particular en l'Església Catòlica. Els jerarques de l'Església, en contradicció directa amb l'Evangelí, han pretès sovint tenir el *monopoli de les paraules*.

Les conseqüències han estat fatals: uns fidels amb una fe dogmatitzada i alienadora, que és exactament el contrari del que hauria de ser.

"*Atreveix-te a pensar*", proclama un llibre conegut. Cal saber pensar amb paraules no imposades. Avui hem entrat en una gran crisi dels *llenguatges imposats*. Potser estem en una situació millor per entendre la gran *revolució* de Jesús de Natzaret: "*Però vosaltres no us feu dir "mestre", perquè de mestre només en teniu un, i tots vosaltres sou germans*" (Mateu 23,8ss).

Tot i ser capellà (per tant, particip de la suposada *jerarquia eclesial*), m'agradaria posar el meu granet de sorra en aquesta *revolució* encara pendent i del tot urgent: la **democratització del llenguatge**, com he anat fent durant dos cicles litúrgics (sis anys), utilitzant diferents *gèneres literaris*. Ara pretenc continuar amb un altre gènere literari: el *Glossari*. Intentaré agafar una, dues o tres paraules (o la idea que expressen) del *text evangèlic* i deixar-les. M'agradaria mostrar així que, darrera cada *paraula*, pot haver-hi tot un món. No elegiré necessàriament les paraules més importants sinó aquelles que "em donin més joc" de cares a l'objectiu que em proposo. D'aquesta nova secció en diré *Paraules i parauletes*.

=====

9. Menjadora. (...l'embolcallà i el posà en una menjadora).

Segons el relat del Naixement de Jesús en l'Evangelí de Lluc, Maria va posar el Nen en una **menjadora**. I als Pastors se'ls diu: Això us servirà de senyal: trobareu un nen en bolquers, posat en una **menjadora**. I s'insisteix: Hi anaren, doncs, de pressa i trobaren Maria i Josep, amb el nen posat a la **menjadora**.

Es fa notar que Maria posà el Nen en una *menjadora* "perquè no havien trobat lloc a l'hostal". D'aquí s'ha deduït que la gent de Betlem era poc acollidora. Res de més fals!!!

Per entendre bé aquest relat cal anar més a fons. S'hauria de traduir així: Maria va posar el Nen en una *menjadora* perquè (de moment) l'*hostal* (*katalyma*, en l'original grec) no era un lloc per a ell.

Maria és plenament conscient de qui és el seu fill. Sap que aquell infant, quan decideixi sobre la seva vida, es farà **aliment** per als altres. Ho explica el mateix evangeli de Lluc: Jesús, "arribada l'hora", encarrega a uns deixebles que preparin la sala-menjador (*katalyma*, en l'original grec) per celebrar-hi el *Sopar pasqual*. Sorprenentment, els deixebles preparen el lloc, i no pas l'*Anyell pasqual*, perquè l'*anyell* ja està "preparat": és Jesús mateix. "*Això és el meu cos, entregat per vosaltres. Feu això, que és el meu memorial*". I havent sopat... "*Aquesta copa és la nova aliança segellada amb la meva sang, vessada per vosaltres*" (Lluc 22:7ss).

Posant Jesús en una *menjadora*, Maria ens mostra, ja des del primer moment, que Jesús (l'Home) és *aliment*, i ella s'hi associa. Però compte!: de moment li posa "embolicat", perquè encara no és l'hora.

Que la vida humana és "aliment", ho experimentem cada dia en les nostres famílies, on, sobretot els pares, és fan **aliment** per als fills. "Fer-se aliment" és la manifestació més clara d'un amor humanitzador nascut de la llibertat. "Fer-se aliment" no significa que ens puguem *devorar* els

uns als altres. Només per amor i lliurement, convertim la nostra vida en *aliment*; i això ens **humanitza**.

En canvi, *devorar* els altres és el més contrari a la vida humana, i ens deshumanitza. Els humans hem inventat mil maneres de "devorar" la vida dels altres: esclavitud, servitud, domini, explotació,... "L'home és un llop per a l'home", ja deien els antics. En els evangelis aquesta tràgica realitat humana s'expressa fins i tot a través d'un "deixeble": Judes. Judes, després de prendre el *pa*, se'n va a *vendre'l* per trenta monedes de plata (Joan 13:27ss).

Els *relats evangèlics* no pretenen oferir *dades biogràfiques* sobre Jesús sinó que intenten mostrar-nos, en la persona concreta de Jesús, allò que constitueix l'**essència d'una vida veritablement humana**. Som humans en la mesura que, des de la generositat, ens fem *aliment* els uns per als altres. Potser també es vol recalcar aquesta idea quan es destaca que Jesús va néixer a Bet-Lèhem, que vol dir "casa del pa".

Mossèn Pere Torras

Paraules i Parauletes

NADAL (MISSA DEL GALL) 2015.

"PRIMOGENÏT".

73. Primogènit. (...i va néixer el seu fill, el primogènit.).

L'evangelista Lluc, dient que Jesús era *el primogènit* (amb article), insinua, sense afirmar-ho del tot, que de Maria van néixer *altres fills*. Segurament aquesta *ambivalència* és volguda. Lluc ens vol dir, ja des del principi, que Jesús és el **primogènit** entre molts **germans** (Lluc 8:21. Veure també Joan 20:17).

Lluc no vol fer una *biografia* ni de Jesús ni de Maria. En el seu Evangeli, tant Maria com Jesús són persones reals, però que desborden la seva realitat individual. Maria hi representa la força procreadora de la Humanitat, de manera que el seu *primogènit* és també, i sobretot, el *primogènit de la Humanitat*.

Com a *primogènit*, Jesús marca el moment en què la Humanitat passa de *infantil* a *madura*. Jesús és el primogènit de la Humanitat *madura*. Amb Jesús, d'alguna manera, la Història humana queda dividida en dues parts: preparació de l'Home i Home en plenitud. O dit amb altres paraules: **Infantesa** i **Maduresa**.

Els historiadors divideixen la Història en abans i després de Crist. D'acord; però des del punt de vista dels Evangelis, aquesta divisió no és correcta. No hi ha "després de Crist"; no hi ha "després de l'Home". Simplement hi ha un període d'infantesa (amb tot el que això significa de subjecció i domini) i una entrada en la maduresa (amb tot el que això significa de llibertat, creativitat, generositat...). En Jesús, "primogènit" significa el primer dels germans en qui es fa visible per a tots la **maduresa humana**.

També en la història personal de cada un de nosaltres poden haver-hi aquestes *dues etapes* de la vida. Però també poden no ser-hi. El pas d'una a l'altra no es fa per una *evolució natural* sinó per una decisió lliure i generosa.

Aquí no passa com en les diferents etapes del nostre cos, que es van succeint d'una manera natural: infantesa, adolescència, maduresa, declivi i mort. En el progrés espiritual, només s'avança si decidim avançar. L'home pot decidir no superar el seu *infantilisme espiritual*, i no arribar mai a la *maduresa*. L'home que no opta per la maduresa espiritual es manté en un viure per tenir, mantenir, assegurar i imposar la pròpia vida. En canvi, l'home que avança espiritualment va superant aquesta forma de vida, i va descobrint que, en realitat, **viure** significa anar donant la vida. Això li permet també de fruit-la en forma de COMUNIO. Per això Jesús advertirà: *Qui vulgui salvar la seva vida, la perdrà; però el qui la perdi per mi (la doni), la trobarà* (Mateu 16:25).

Creure en Jesús com a *Primogènit de la Humanitat* no és simplement reconèixer-li un *títol*, sinó prendre'l com a *model d'humanitat*. Creure que som **humans** en la mesura que seguim el camí que ell va seguir: una vida "posada" en una *menjadora* (Lluc 22:19).

Mossèn Pere Torras